

การจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพ
สำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นด้วยการวิเคราะห์อภิมาน*
NEW PUBLIC SERVICE MANAGEMENT IN HEALTH PROMOTION FOR
THE ELDERLY CITIZENS OF THE LOCAL GOVERNMENTS THROUGH META - ANALYSIS

ธนภูมิ ชาตดี¹ และธีรวุฒิ แสงมณีเดช^{2*}

Tanapoom Chatdee and Thirawut Saengmaneedech

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี ประเทศไทย

Faculty of Public Administration, Muban Chombueng Rajabhat University, Ratchaburi, Thailand

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี ประเทศไทย

Faculty of Management Science, Muban Chombueng Rajabhat University, Ratchaburi, Thailand

*Corresponding author E-mail: thirawut.article@gmail.com

บทคัดย่อ

อัตราการเติบโตของสัดส่วนผู้สูงอายุในประเทศไทยเป็นความท้าทายสำคัญของรัฐบาลในการบริหารจัดการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในประเทศไทย การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พรรณนาสภาพการณ์การจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น 2) สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น และ 3) นำเสนอแนวทางการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น ใช้การวิเคราะห์อภิมานด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารเผยแพร่ของภาครัฐ และวารสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2566 ที่ได้รับการตีพิมพ์และปรากฏในระบบฐานข้อมูลออนไลน์วารสารวิชาการในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การเข้าสู่สังคมสูงอายุของประเทศไทยสร้างแรงผลักดันให้ภาครัฐมุ่งมั่นพัฒนาแนวทางการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ หลักสำคัญ 7 ประการ ของสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) การบริการรับใช้ประชาชนในฐานะพลเมือง ไม่ใช่ลูกค้า 2) การมุ่งเน้นผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก 3) การเน้นคุณค่าความเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ 4) การคิดเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติแบบประชาธิปไตย 5) การตระหนักในความรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องง่าย 6) การให้บริการมากกว่าการกำกับทิศทาง และ 7) การให้คุณค่ากับคน ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ฝ่ายปกครองหรือภาครัฐควรนำหลักและแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุในประเทศไทย

คำสำคัญ: บริการสาธารณะแนวใหม่, การส่งเสริมสุขภาพ, ผู้สูงอายุ, ภาครัฐในระดับท้องถิ่น, การวิเคราะห์อภิมาน

* Received March 7, 2024; Revised April 22, 2024; Accepted April 27, 2024

Abstract

The population growth of elderly group in Thailand becomes a significant challenge for the Thai government in managing the healthcare of the elderly group in Thailand. This study has the objectives to 1) Describe the situations of new public service management in health promotion for the elderly citizens of the local governments, 2) Synthesize research on new public service management in health promotion for the elderly citizens of the local governments, and 3) Provide new public service management guidelines in health promotion for the elderly citizens of the local governments. The researcher used a meta-analysis by analyzing data obtained from public sector publications and academic journals related to new public service management in health promotion for the elderly citizens of the local governments published in 2013 - 2023. These data were available in the online database system of academic journals in Thailand. Based on the study results, Thailand's transitioning to aged society pushes the government's urgent needs to improve public service management in promoting health for the elderly citizens. Seven major principles of new public service management in promoting health for the elderly citizens of the local governments included 1) Serve citizens, not customers, 2) Seek the public interest, 3) Value citizenship over entrepreneurship, 4) Think strategically, act democratically, 5) Recognize that accountability is not simple, 6) Serve rather than steer and 7) Value people, not just productivity. The author recommends that the government sector should apply these principles and concept to manage new public service in health promotion for the elderly citizens of the local governments to maximize benefit for the elderly citizens in Thailand.

Keywords: New Public Service, Health Promotion Elderly Citizens, Local Governments, Meta - Analysis

บทนำ

ความท้าทายครั้งใหญ่ที่ภาครัฐไทยกำลังเผชิญในขณะนี้ คือ “ปัญหาสังคมสูงอายุ” ซึ่งเกิดจากการที่สังคมไทยมีสัดส่วนของผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่อัตราการเกิดของประชากรใหม่ในประเทศลดลง ส่งผลให้ประชากรในวัยทำงานมีจำนวนลดลงเช่นกัน อีกนัย คือ ประเทศไทยกำลังประสบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร นั่นคือ ประชากรที่อยู่ในวัยสูงอายุมิแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตรงข้ามกับจำนวนประชากรวัยแรงงานที่กลับลดน้อยลง ทำให้รัฐบาลต้องดำเนินกิจกรรมการบริการสาธารณะเพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มประชากรผู้สูงอายุและสภาพการณ์สังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในขณะนี้ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุ (Aged Society) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2560) จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2565 พบว่า ประเทศไทยมีสัดส่วนประชากรกลุ่มผู้สูงอายุหรือมีอายุ 60 ปีขึ้นไปรวมทั้งสิ้นมากกว่า 12 ล้านคนทั่วประเทศ คิดเป็นเกือบร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรไทยทั้งหมด 66 ล้านคนในขณะนี้ หรือ สัดส่วนราว 1 ใน 5 ของประชากรไทย (ไทยโพสท์, 2566) ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน นอกจากนี้ ยังพบว่ากว่าครึ่งหนึ่งของประชากรไทยทั้งประเทศมีอายุตั้งแต่ 40 ปี 2 เดือน ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุที่มีค่าอายุมัธยฐานสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคนทั่วโลกซึ่งมีค่าอายุมัธยฐานอยู่ที่ 30 ปี 5 เดือนเท่านั้น (ไทยรัฐออนไลน์, 2566) ประเทศไทยยังได้ถูกคาดการณ์ว่าจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาประเทศแรกของโลกที่จะก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุแบบสมบูรณ์ อันเป็นผลพวงจากอัตราการเกิดของคนไทยที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีหลัง ซึ่งหากยังคงเป็นเช่นนี้อยู่ ก็อาจทำให้

ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นสังคมสูงอายุแบบสุดยอด (Hyper Aged Society) โดยมีการคาดการณ์ว่าประเทศไทยอาจมีสัดส่วนกลุ่มประชากรผู้สูงอายุ หรือมีอายุมากกว่า 60 ปีเกินกว่าร้อยละ 30 ภายในปี พ.ศ. 2584 (Post Today, 2564) สะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางของสังคมไทยขณะนี้

การก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุของประเทศไทยทำให้ฝ่ายปกครองหรือภาครัฐควรให้ความสนใจการบริหารจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่เพื่อการดูแลให้กลุ่มประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข สามารถพึ่งพาตนเองได้ในบั้นปลายของชีวิต ควรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุผ่านการดำเนินนโยบายสาธารณสุขในการส่งเสริมสวัสดิการด้านการดูแลสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ และส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายปกครองส่วนกลางกับฝ่ายปกครองท้องถิ่นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการร่วมกับส่วนกลางอย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง อีกทั้งหลักการกระจายอำนาจการปกครองสู่ระดับท้องถิ่นในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องมีหน้าที่ในการจัดทำและพัฒนาบริการสาธารณะเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มประชากรผู้สูงอายุภายใต้อำนาจการดูแลของตนเองเพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะด้านสาธารณสุข หากภาครัฐล้มเหลวในการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น ไม่กำกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ กลุ่มประชากรเหล่านี้อาจประสบปัญหาโรคภัยไข้เจ็บได้ง่ายและไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ตราบใดที่จะส่งผลให้ภาครัฐประสบในการบริหารจัดการงบประมาณสาธารณสุข และการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มีแนวโน้มจะบานปลายในภายหลัง

จากความสำคัญข้างต้นนี้ การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือเป็นกิจการที่อยู่ในความอำนวยการ หรือในกำกับดูแลของฝ่ายปกครองหรือภาครัฐควรจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ฝ่ายปกครองหรือภาครัฐจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อโอกาสในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพของประชากรกลุ่มผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม เป็นธรรม มีคุณภาพ และทั่วถึง หากประชากรกลุ่มผู้สูงอายุได้เข้าถึงการบริการสาธารณะด้านสาธารณสุขของภาครัฐในระดับท้องถิ่นที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการและเหมาะสมสำหรับสภาพการณ์ของสังคมไทยในปัจจุบัน ก็ย่อมส่งผลให้กลุ่มประชากรผู้สูงอายุเหล่านี้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของตนเองให้มีคุณภาพและสามารถพึ่งพาตนเองไม่ให้เป็นปัญหาหรือภาระแก่ผู้อื่น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ใช้การวิเคราะห์เอกสารเพื่อดำเนินการสำรวจสภาพการณ์ของการจัดการบริการสาธารณะโดยอาศัยเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นหลักฐานเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างเหมาะสมและตรงประเด็น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพรรณนาสภาพการณ์ประเทศไทยกับการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมบทความวิชาการ เอกสารเผยแพร่ของภาครัฐและวารสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2566 ที่ได้รับการตีพิมพ์และปรากฏในระบบฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย และฐานข้อมูลออนไลน์วารสารวิชาการในประเทศไทย เพื่อนำมาวิเคราะห์โดยมุ่งศึกษาสภาพการณ์การจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นเพื่อดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยวารสารวิชาการจากฐานข้อมูล Thai Lis จำนวน 5 ฉบับ และเอกสารจัดทำโดยกรมอนามัย 1 ฉบับ

เกณฑ์การคัดเลือกเอกสาร

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกเอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์ (Inclusion criteria) โดยพิจารณาคุณลักษณะของเอกสารดังต่อไปนี้

1. เป็นการวิจัยหรือการนำเสนอข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจหาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของแนวทางการจัดการบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย
2. เป็นแหล่งข้อมูลที่ระบุรายชื่อของผู้จัดทำ และปีที่ตีพิมพ์หรือเผยแพร่ครบถ้วน
3. เป็นแหล่งข้อมูลที่ได้รับการจัดพิมพ์หรือเผยแพร่ในระบบสืบค้นออนไลน์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาในประเด็นการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นโดยพิจารณาองค์ประกอบที่ส่งเสริมการพัฒนาการจัดการให้มีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

การวิจัยศึกษาการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการณ์การจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น

การเข้าสู่สังคมสูงอายุของประเทศไทย

ภายใต้สภาพการณ์ปัจจุบันที่ประเทศไทยเผชิญกับความท้าทายจากการเป็นสังคมสูงอายุ (Aged Society) มีผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปจำนวนมากในสังคม ทำให้ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้าสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุต่อจำนวนประชากรทั้งประเทศจะสูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านประชากรดังกล่าวถือว่าเป็นความท้าทายของประเทศไทยเนื่องจากภาครัฐในฐานะผู้ปกครองมีหน้าที่ส่งเสริมการมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนทุกกลุ่มวัยรวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุ ภาครัฐต้องศึกษาและกำหนดแนวทางการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นเพื่อให้พวกเขามีสุขภาพแข็งแรง ยั่งยืน และสามารถพึ่งพาตนเองได้

ความสำคัญของการจัดการบริการสาธารณะต่อสภาพการณ์ประเทศไทย

หน่วยงานด้านการบริการสาธารณะในระดับท้องถิ่นในประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอันนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เหมาะสมสำหรับสังคมไทย โดยการประยุกต์หลักการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ซึ่งสามารถส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น โดยแนวทางการจัดการดังกล่าวจะสามารถช่วยให้เกิดการสร้างหลักประกันสุขภาพให้กับสมาชิกเหล่านี้ในชุมชนด้วยการส่งเสริมกระบวนการ

มีส่วนร่วมตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของผู้สูงอายุในแต่ละท้องถิ่น การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพนี้จะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับการสนับสนุนให้ทำหน้าที่จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ พัฒนารูปแบบ และระบบการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง รวมถึงการทำงานร่วมกับฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสาธารณสุข อาทิ คณะกรรมการสาธารณสุข ในการร่วมกำหนดแนวทาง วางแผน ร่วมปฏิบัติ และติดตามผลซึ่งก่อให้เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย

ตอนที่ 2 สาระงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์การจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น

การจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น	(ณัฐนันท์ อินทร์ชม, 2561)	(สิริญา บุญเฉลิม, 2561)	(สงวน สรวัยจิวัฒน์, 2557)	(กรมอนามัย, 2562)	(ณัทกร ศิริรัตน์ และคณะ, 2566)	(หทัยชนก บัวเจริญ และคณะ, 2558)	รวม
1. การบริการรับใช้ประชาชนในฐานะพลเมือง ไม่ใช่ลูกค้า	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
2. การมุ่งเน้นผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
3. การเน้นคุณค่าความเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ	✓	-	-	✓	✓	✓	4
4. การคิดเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติแบบประชาธิปไตย	✓	✓	✓	-	✓	✓	5
5. การตระหนักในความรับผิดชอบต่อไม่ใช่เรื่องง่าย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
6. การให้บริการมากกว่าการกำกับทิศทาง	✓	-	✓	-	✓	✓	4
7. การให้คุณค่ากับคน ไม่ใช่แค่ผลิตภาพ	✓	-	✓	-	-	-	2

ผลการวิจัยข้อ 2 แสดงผลการสังเคราะห์หลักสำคัญของการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นจากเอกสารงานวิจัยที่รวบรวมจำนวนทั้งสิ้น 6 รายงาน ผู้วิจัยพบว่าหลักสำคัญการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นประกอบไปด้วย หลักสำคัญ 7 ประการ ตามแนวคิดของ Denhardt & Denhardt ได้แก่ 1) การบริการรับใช้ประชาชนในฐานะพลเมือง ไม่ใช่ลูกค้า 2) การมุ่งเน้นผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก 3) การเน้นคุณค่าความเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ 4) การคิดเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติแบบประชาธิปไตย 5) การตระหนักในความรับผิดชอบต่อไม่ใช่เรื่องง่าย 6) การให้บริการมากกว่าการกำกับทิศทาง และ 7) การให้คุณค่ากับคน ไม่ใช่แค่ผลิตภาพ (สัญญา เคนาภูมิ, 2561)

ตอนที่ 3 แนวทางการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น

การจัดการบริการสาธารณะด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐไทยในระดับท้องถิ่นควรนำแนวคิดการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ มาประยุกต์ใช้ ดังนั้นสิ่งสำคัญ คือ ผู้ดำเนินนโยบายสาธารณะ ซึ่งก็คือ ฝ่ายปกครองจะต้องเห็นว่าประชากรผู้สูงอายุในไทยมีสถานะเป็นพลเมืองผู้ที่ควรได้รับการดูแลและส่งเสริมการมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี นอกจากนี้ การส่งเสริมให้พวก

เขารู้จักการทำหน้าที่และใช้อำนาจในการมีส่วนร่วมกับการบริหารจัดการของภาครัฐในระดับท้องถิ่นมากขึ้น จะช่วยให้พวกเขาตระหนักถึงคุณค่าความเป็นพลเมืองของตนเองในฐานะผู้กำหนดนโยบายโดยที่รัฐบาลทำหน้าที่เสมือนหนึ่งในเครือข่ายนโยบายเพื่อตอบสนองความต้องการของพวกเขา นอกจากนี้ ภาครัฐจะต้องส่งเสริมการคิดเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติแบบประชาธิปไตยซึ่งสามารถทำได้ด้วยการเปิดรับความคิดเห็นจากทุกภาคฝ่ายในเครือข่ายนโยบาย ไม่ยึดแนวคิดจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นการกระจายอำนาจส่วนกลางสู่ระดับท้องถิ่นโดยภาครัฐส่วนกลางมีหน้าที่จัดเตรียมทรัพยากรและงบประมาณแก่หน่วยงานระดับท้องถิ่น และปฏิบัติกับผู้ปฏิบัติงานทุกคนด้วยความเคารพเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร นอกจากนี้ ภาครัฐควรตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์เช่นกันโดยการดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุนั้นจะต้องมีผลลัพธ์ที่ชัดเจน และเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นด้วยการวิเคราะห์ห่อภิธาน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

สภาพการณ์การจัดการบริการสาธารณะเพื่อการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น

ประเทศไทยกำลังก้าวสู่การเป็นสังคมสูงอายุทำให้ภาครัฐไทยต้องมุ่งมั่นพัฒนาการจัดการบริการสาธารณะเพื่อการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในระดับท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ภายใต้สภาพการณ์ปัจจุบันนี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวคิดในการจัดการภาครัฐที่ช่วยให้ภาครัฐสามารถบริหารจัดการได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิมและได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ได้มีการส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น และองค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เฉพาะแต่องค์กรฝ่ายปกครองของรัฐเท่านั้นเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะมากขึ้น (ไททัศน์ มาลา, 2561) ดังนั้น ฝ่ายปกครองควรประยุกต์แนวคิดการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการบริการสาธารณะด้านการส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้สูงอายุในชุมชนด้วยการกระจายอำนาจส่วนกลางไปยังระดับท้องถิ่นมากขึ้น ไม่รวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางเพียงแห่งเดียว ดังนั้น ภาคฝ่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคประชาชน องค์กรปกครองท้องถิ่น หรือภาคเอกชนซึ่งเปรียบดังตัวแสดงในบริบทของนโยบายสาธารณะในประเด็นศึกษานี้จะได้รับการจัดสรรอำนาจเพิ่มเติมในการวางแผน เสนอแนะข้อคิดเห็นกลับไปฝ่ายปกครอง และมีอำนาจในการกำหนดแนวทางการวางแผน และการปฏิบัติงานโดยที่ฝ่ายปกครองจะคอยทำหน้าที่ประสานให้แต่ละหน่วยงานระดับท้องถิ่นมีนโยบายที่เชื่อมโยงและเข้ากันได้ จัดการให้ภาคส่วนต่าง ๆ เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ผลักดันให้เกิดการรวมตัวกันและการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันและการกำหนดแนวทางการรวมถึงข้อปฏิบัติในการทำงานร่วมกัน ไม่ใช่การทำหน้าที่เพียงการกำกับหรือออกคำสั่งจากบนลงล่างอีกต่อไป

หลักสำคัญและแนวทางการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่

ผลการสังเคราะห์หลักสำคัญของการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นแสดงให้เห็นถึงหลักสำคัญการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น 7 ประการตามแนวคิดของ Denhardt & Denhardt ได้แก่ 1) การบริการรับใช้ประชาชนในฐานะพลเมือง ไม่ใช่ลูกค้า 2) การมุ่งเน้นผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก 3) การเน้นคุณค่าความเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ 4) การคิดเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติแบบประชาธิปไตย

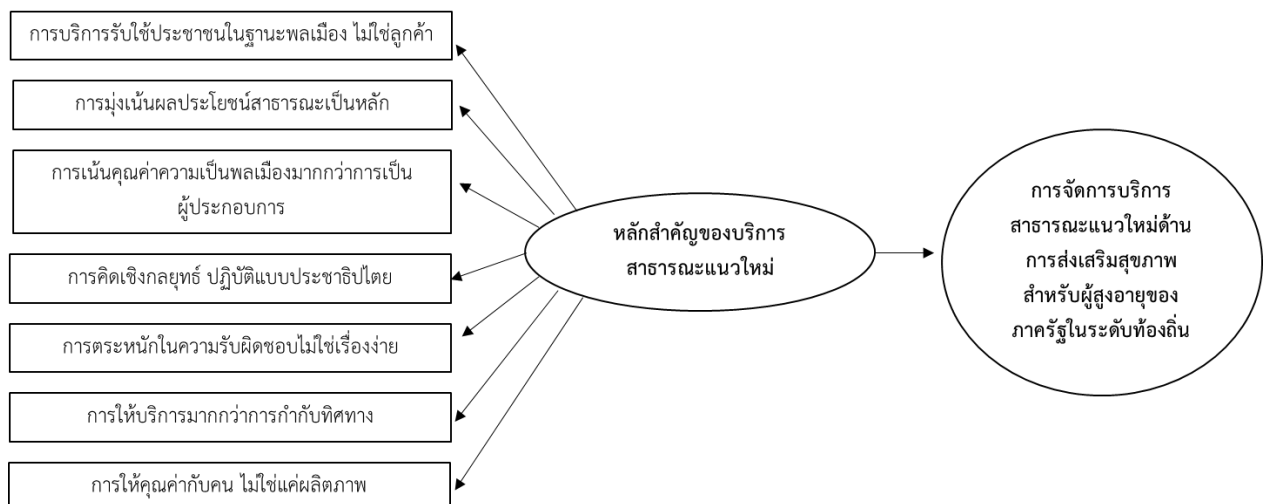
5) การตระหนักในความรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องง่าย 6) การให้บริการมากกว่าการกำกับทิศทาง และ 7) การให้คุณค่ากับคน ไม่ใช่แค่ผลิตภาพ (Denhardt, R., & Denhardt, J., 2000) การบริการสาธารณะแนวใหม่เป็นกระบวนทัศน์การบริหารจัดการภาครัฐที่ว่าด้วยบทบาทของฝ่ายปกครองหรือภาครัฐที่มุ่งเน้นการบริการสาธารณะการบริหารปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จากมุมมองของ Löffler การบริการสาธารณะแนวใหม่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงไปของกระแสสังคมโลกในปัจจุบันซึ่งเต็มไปด้วยความแตกต่างหลากหลายและมีความสลับซับซ้อนของปัญหาตลอดจนการเพิ่มขึ้นของความต้องการของผู้คน และยังช่วยสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของฝ่ายปกครองหรือภาครัฐในแง่ของวิธีการปฏิบัติงานให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น (Löffler, E., 2005) ทั้งนี้ แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่จะเป็นแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐที่มีความเหมาะสมสำหรับสภาพการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันซึ่งกำลังเผชิญกับปัญหาสังคมสูงอายุส่งผลให้ฝ่ายปกครองไม่ได้ทำหน้าที่เพียงเป็นฝ่ายปกครองอย่างเดียวแต่ยังต้องมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เสมือนผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือแก่พลเมืองโดยให้มุ่งเน้นความเป็นพลเมือง ภาครัฐจะต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ปกครองและผู้สนับสนุนในการบริหารจัดการยุคใหม่ตามหลักการประชาธิปไตย กล่าวอีกนัย คือ ภายใต้ทางการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น ภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญแก่การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกำลังสำคัญแนวหน้าในการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในแต่ละท้องถิ่น ฝ่ายปกครองควรดำเนินการปกครองด้วยรูปแบบประชาธิปไตยโดยไม่ใช้เพียงกำกับกับแนวนโยบายหรือรูปแบบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติตามเพียงฝ่ายเดียว แต่ควรจะเป็นผู้คอยให้การช่วยเหลือสนับสนุนด้านปัจจัยส่งเสริมการทำงาน อาทิ การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม และประสานงานกับทุกภาคฝ่ายอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน นำไปสู่การพัฒนาารูปแบบ และระบบการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นซึ่งจะมีความเหมาะสมกับบริบทเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นมากขึ้น และฝ่ายปกครองจะไม่เข้าไปแทรกแซงอำนาจและการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ มีอิสระ และเกิดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการท้องถิ่น (Denhardt, R., & Denhardt, J., 2000) (Osborne, S. P. et al., 2013)

ข้อเสนอแนวทางการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น

ฝ่ายปกครองหรือภาครัฐสามารถนำหลักสำคัญ 7 ประการ มากำหนดเป็นแนวทางการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย 1) การบริการรับใช้ประชาชนในฐานะพลเมือง ไม่ใช่ลูกค้า หมายถึง การที่ฝ่ายปกครองต้องมุ่งมั่นที่จะมอบบริการสาธารณะด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุโดยมีทัศนคติที่ดีว่า การมอบสิทธิประโยชน์ผ่านบริการสาธารณะแก่ผู้สูงอายุเหล่านั้นนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ได้ทำเพื่อหวังผลกำไรตอบแทน แต่ผู้สูงอายุเหล่านี้ควรได้รับสิทธิประโยชน์โดยพื้นฐานอยู่แล้วในฐานะพลเมืองไทยที่มีสิทธิ์จะได้รับผลประโยชน์และการดูแลจากภาครัฐ 2) การมุ่งเน้นผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก หมายถึง การที่ฝ่ายปกครองเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้ตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกในสังคมซึ่งในกรณีศึกษา นี้หมายถึงผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปในประเทศไทย และเข้าใจดีว่าเป็นหน้าที่ของฝ่ายปกครองที่จะต้องรักษาประโยชน์สุขแก่บุคคลทั้งหลายในสังคม และจะต้องดำเนินตามนโยบายสาธารณะให้ผลประโยชน์ตกถึงบรรดาผู้สูงอายุเหล่านั้นอย่างแท้จริง 3) การเน้นคุณค่าความเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง การที่พลเมืองไทยซึ่งเป็นผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปตระหนักดีว่าพวกเขาเป็นผู้ที่มีสิทธิ์จะได้รับการคุ้มครองและดูแลจากฝ่ายปกครองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และรับรู้ดีว่าตนเองมีอำนาจและหน้าที่ในการรักษาสีบทิตของตนเองในการเข้าถึงบริการสาธารณะด้านการดูแลสุขภาพซึ่งไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจ

ของรัฐแต่อย่างใด แต่แท้จริงแล้ว ประชาชนอย่างพวกเขาต่างหากที่เป็นผู้มีอำนาจแท้จริงในการกำหนดความต้องการที่ภาครัฐมีหน้าที่ตอบสนองในฐานะหนึ่งในเครือข่ายนโยบายร่วมกับภาคฝ่ายอื่น ๆ เท่านั้น 4) การคิดเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติแบบประชาธิปไตย หมายถึง การที่ฝ่ายปกครองมีทิศทางและแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทั้งจากสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน มีกระบวนการตัดสินใจที่รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคฝ่ายที่ได้มีส่วนร่วมหรือได้รับมอบอำนาจในการจัดการบริการสาธารณะด้านการดูแลสุขภาพ 5) การตระหนักในความรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องง่าย หมายถึง การตระหนักของฝ่ายปกครองหรือภาครัฐว่าการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นเป็นความท้าทายครั้งใหญ่ที่ประเทศไทยกำลังเผชิญและจำเป็นต้องมีการดำเนินแผนงาน มีการรักษาความสมดุลทางการเมืองระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ การวางแผนชุมชนร่วมกัน และการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบเพื่อไม่ให้เกิดการทับซ้อนของอำนาจฝ่ายปกครองส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น มีการขอความร่วมมือจากภาคฝ่ายต่าง ๆ รวมเป็นเครือข่าย 6) การให้บริการมากกว่าการกำกับทิศทาง หมายถึง การที่ฝ่ายปกครองทำหน้าที่ส่งเสริมและจัดเตรียมทรัพยากรให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความเหมาะสมหรือคำเรียกร้อง อาทิ การจัดสรรงบประมาณท้องถิ่นที่สามารถตรวจสอบได้เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณในการดำเนินกิจกรรมบริการสาธารณะมากที่สุด การจัดการองค์ความรู้ด้วยการจัดอบรมความรู้แก่บุคลากรหรืออาสาชุมชนท้องถิ่น และการจัดเตรียมกำลังคนเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุที่จัดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7) การให้คุณค่ากับคน ไม่ใช่แค่ผลผลิตภาพ หมายถึง การที่ฝ่ายปกครองตระหนักดีว่า บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างล้วนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชน การเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อให้บุคลากรมีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ พร้อมทั้งจะอุทิศตนเองแก่งานที่ได้รับมอบหมายเป็นสิ่งสำคัญที่ฝ่ายปกครองไม่ควรละเลย ฝ่ายปกครองจึงมีหน้าที่ในการสร้างแรงจูงใจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ อาทิ การแสดงออกซึ่งความเคารพและยอมรับนับถือผู้ที่เสียสละตนเองเพื่อชุมชนท้องถิ่นเหล่านี้

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่
ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น

จากการสังเคราะห์การจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาหลักประการสำคัญของการบริการสาธารณะแนวใหม่โดยใช้แนวคิดของ Denhardt & Denhardt ในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่สำหรับการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การบริการรับใช้ประชาชนในฐานะพลเมือง ไม่ใช่ลูกค้า (Serve Citizens, Not Customers): ฝ่ายปกครองควรมุ่งเน้นมุ่งเน้นไปที่การสร้างความสัมพันธ์เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือจากประชาชน ฝ่ายปกครองหรือภาครัฐจึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการทำให้ประชาชนทราบว่าตนเองเป็นพลเมืองอันมีสิทธิและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมือง และมีหน้าที่รับผิดชอบในการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในกิจการของชุมชน

2. การมุ่งเน้นผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก (Seek the Public Interest): ผลประโยชน์สาธารณะไม่ได้ หมายถึง ผลประโยชน์ของผู้คนส่วนใหญ่ แต่หมายถึง ผลประโยชน์ของทุกภาคฝ่ายที่แตกต่างกันที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะ พลเมืองทุกคนควรได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาและได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างเท่าเทียม

3. การเน้นคุณค่าความเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ (Value Citizenship over Entrepreneurship): บริการสาธารณะควรถูกสร้างขึ้นโดยประชาชนเอง ไม่ใช่รัฐบาลดังเช่นในอดีต บทบาทของภาครัฐได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เป็นผู้ผลิตบริการสาธารณะมาเป็นหนึ่งในสมาชิกใน “เครือข่ายนโยบาย” ซึ่งประกอบด้วยภาคฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ภาคธุรกิจ สหภาพแรงงาน องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ภาคประชาชน รวมถึงหน่วยงานและองค์กรระดับท้องถิ่น

4. การคิดเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติแบบประชาธิปไตย (Think Strategically, Act Democratically): การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมบริการสาธารณะเปิดโอกาสให้ภาครัฐได้รับรู้มุมมองและแนวคิดของประชาชนต่อกระบวนการนโยบายอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน รัฐบาลจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนและแนวทางแก้ไขนโยบายที่เป็นไปได้โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหา

5. การตระหนักในความรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องง่าย (Recognize that Accountability Is Not Simple): ผู้ดำเนินนโยบายสาธารณะควรเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อค่านิยมทางสังคม รับผิดชอบต่อพลเมืองจากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมบริการสาธารณะ

6. การให้บริการมากกว่าการกำกับทิศทาง (Serve Rather than Steer): ภาครัฐควรตระหนักและเชื่อมต่อกับผู้ที่คอยสนับสนุนและความช่วยเหลืออื่น ๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในกระบวนการสร้างกิจกรรมบริการสาธารณะ โดยภาครัฐมีหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม และงบประมาณเพื่อให้ภาคฝ่ายต่าง ๆ ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์

7. การให้คุณค่ากับคน ไม่ใช่แค่ผลผลิตภาพ (Value People, Not Just Productivity): ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับทุก ๆ คนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมบริการสาธารณะซึ่งแตกต่างจากกระบวนการทัศนคติการจัดการภาครัฐแบบเดิมที่มองว่าคนเป็นเพียงแค่เป็นองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการปรับปรุงประสิทธิภาพและการสร้างผลผลิตเท่านั้น ภาครัฐจึงควรส่งเสริมขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานและปฏิบัติต่อพวกเขาตามหลักจริยธรรม ให้เกียรติ และไม่ดูถูกศักดิ์ศรีของพวกเขา (Denhardt, R., & Denhardt, J., 2000)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

แนวคิดการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่เป็นแนวทางการจัดการสมัยใหม่ที่ฝ่ายปกครองสามารถนำมาประยุกต์ในการ ส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในระดับท้องถิ่นของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษานี้ พบว่า ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงอายุส่งผลให้การจัดการบริการสาธารณะเพื่อการดูแล ส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ แนวคิดการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่เป็นแนวคิด การบริหารจัดการภาครัฐที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างดีว่าสามารถยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานของ ภาครัฐโดยสามารถส่งเสริมการกระจายอำนาจ การตั้งเครือข่ายนโยบายที่ได้รับความร่วมมือจากหลากหลายภาค ส่วน รวมถึงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการทำงานร่วมกับภาครัฐส่วนกลาง การจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่ ประกอบด้วยหลักสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ 1) การบริการรับใช้ประชาชนใน ฐานะพลเมือง ไม่ใช่ลูกค้า 2) การมุ่งเน้นผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก 3) การเน้นคุณค่าความเป็นพลเมือง มากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ 4) การคิดเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติแบบประชาธิปไตย 5) การตระหนักในความรับผิดชอบ ไม่ใช่เรื่องง่าย 6) การให้บริการมากกว่าการกำกับทิศทาง และ 7) การให้คุณค่ากับคน ไม่ใช่แค่ผลผลิตภาพ ผู้วิจัยขอ เสนอแนะให้ภาครัฐดำเนินการจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมหลักประการ เหล่านี้เพื่อให้มีการดูแลส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนของตนเอง และเชื่อมั่นว่าการจัดการบริการสาธารณะ แนวใหม่ด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐไทยในระดับท้องถิ่นนั้นจะประสบความสำเร็จได้หาก ผู้ดำเนินนโยบายสาธารณะ ซึ่งก็คือ ฝ่ายปกครองมุ่งเน้นการบริการรับใช้ผู้สูงอายุในฐานะพลเมืองผู้มีหน้าที่และ อำนาจในการมีส่วนร่วมกิจกรรมสาธารณะ มุ่งเน้นผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลักซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่ทุกฝ่าย จะได้รับ ทำให้ผู้สูงอายุตระหนักถึงคุณค่าความเป็นพลเมืองของตนเองในฐานะผู้กำหนดนโยบายโดยที่รัฐบาลทำ หน้าที่เสมือนหนึ่งในเครือข่ายนโยบายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุเท่านั้น ส่งเสริมการคิดเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติแบบประชาธิปไตยโดยรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคฝ่ายในเครือข่ายนโยบาย ตระหนักถึงความสำคัญ ของความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่ปรากฏจากการดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ คอยให้บริการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยการจัดเตรียมทรัพยากรและงบประมาณ และปฏิบัติกับ ผู้ปฏิบัติงานทุกคนด้วยความเคารพเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2560). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ปี พ.ศ.2558. เรียกใช้เมื่อ 18 มกราคม 2567 จาก <https://www.dop.go.th/th/know/2/67>
- กรมอนามัย. (2562). คู่มือแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ กรมอนามัย. เรียกใช้ เมื่อ 18 มกราคม 2567 จาก <https://eh.anamai.moph.go.th/th/elderly-manual/201584>
- ณัฐนันท์ อินทร์ชุม. (2561). แนวทางส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวัดสน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา . ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- ณัทกวี ศิริรัตน์ และคณะ. (2566). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด เพชรบุรี. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 7(1), 325-343.
- ไททัศน์ มาลา. (2561). การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance: NPG) : แนวคิดและ การประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่น. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 8(1), 179-194.
- ไทยโพสต์. (2566). น่าตกใจ! คาดอีก 60 ปี ไทยเหลือเด็กอายุ 0-14ปี แค่ 1 ล้านคน สธ.เร่งแคมเปญมีลูก. เรียกใช้ เมื่อ 18 มกราคม 2567 จาก <https://www.thaipost.net/news-update/485001/>

- ไทยรัฐออนไลน์. (2566). ประชากรไทยปี 2566 ครึ่งประเทศ อายุเกิน 40 ปี 2 เดือน ในยุคสังคมผู้สูงอายุ. เรียกใช้เมื่อ 18 มกราคม 2567 จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/lifestyle45plus/2709300>
- สงวน สรวัยจิรวัดน์. (2557). การศึกษาปัจจัยหรือแรงจูงใจของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีการมีส่วนร่วมของตัวแทนชุมชนหรือผู้มีจิตอาสาในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลนครนนทบุรี. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันพระปกเกล้า.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2561). กระบวนทัศน์การจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 9(1), 181-197.
- สิริญา บุญเฉลิม. (2561). ผลการนำนโยบายการบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุของศูนย์สุขภาพชุมชนเทศบาลเมืองแม่โจ้ไปสู่การปฏิบัติ. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- หทัยชนก บัวเจริญ และคณะ. (2558). การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 33(1), 97-107.
- Denhardt, R., & Denhardt, J. (2000). The New Public Service: Serving Rather Than Steering. *Public Administration Review*, 60(6), 549-559.
- Loffler, E. (2005). Governance and Government: Networking with External Stakeholders. in *Public Management and Governance*. Tony Bovaird and Elke Loffler (eds.). London: Taylor & Francis Group.
- Osborne, S. P. et al. (2013). A New Theory for Public Service Management? Towards a (Public) Service - Dominant Approach. *The American Review of Public Administration*, 43(2), 135-158.
- Post Today. (2564). Is Thailand ready to move towards an aging society. Retrieved มกราคม 18, 2567 , from <https://www.posttoday.com/politic/columnist/658911>